

“Esasen konu hep 2 nokta arasındadır”

Haftalık Politik ve Jeopolitik Gelişmeler

24 Mart 2025

Bu hizmet size **2blackdot** ve **Tema Grup** tarafından ücretsiz verilmektedir. **Bu yazılanlar yatırım tavsiyesi değildir.**

Hazırlayan: Hakan Çalışkantürk

2twoblackdots@gmail.com

<https://www.2blackdots.com>

*** **Yasal Uyarı:***** Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ve kalkınma bankaları ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde ve yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel olarak sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu yorum ve tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Gerek bu yayındaki gerekse bu yayında kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucundaki yatırımcıların ve/veya ilgili kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, ka r yoksunluğundan, manevi zararlardan ve her ne şekilde ve surette olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zarardan dolayı **2blackdot** ve **Hakan Çalışkantürk** sorumlu tutulamaz.

TRUMP'IN ATEŞKES GİRİŞİMİYLE RUSYA-UKRAYNA SAVAŞINDA YENİ AŞAMA:**TARAFLARIN STRATEJİK HESAPLARI VE OLASI SENARYOLAR****1. Giriş**

Rusya-Ukrayna Savaşı, Şubat 2022'de başlayan sıcak çatışmaların ardından Avrupa güvenlik mimarisini derinden sarstı ve NATO, AB ve ABD'nin politikalarını yeniden şekillendirdi. Son dönemde, Donald Trump'ın beklenmedik şekilde devreye girmesiyle çatışmanın diplomatik boyutunda yeni bir aşamaya geçildi.

2. Trump'ın Ateşkes Girişiminin Arka Planı

Trump, özellikle 2024 seçim kampanyasında “çatışmaları sona erdirmeye” vaadini ön plana çıkararak dış politikada pragmatik ve ekonomik çıkar odaklı bir yaklaşımı benimsediğini gösterdi. Trump ilk 100 gün içerisinde çatışmayı sona erdirmeye vaadini yerine getirmeye çalışıyor;

- **Ocak 2025:** Trump özel temsilcileri aracılığıyla hem Moskova hem de Kiev'le gayri resmî temaslara başladı. Bu girişim süreci daha görünür kıldı.
- **Şubat 2025:** Budapeşte'de Trump destekli heyetler ile Rus ve Ukraynalı temsilciler arasında ilk temas kuruldu. Suudi Arabistan'ın Riyad kentinde ABD-Rusya görüşmeleri gerçekleştirildi. Trump'ın, Zelenski'ye "Ya bu anlaşmayı imzalarsınız ya da biz yokuz. 3. Dünya Savaşı ile kumar oynuyorsun" dediği Oval Ofis krizi yaşandı.
- **Mart 2025:** Trump'ın, çatışmayı “48 saat içinde sona erdirebileceği” yönündeki açıklaması yeniden gündeme taşındı. ABD Başkanı Trump ve Rusya Başkanı Putin, uzun bir telefon konuşmasının ardından Rusya'nın Ukrayna enerji ve altyapısına 30 gün boyunca saldırmaması konusunda anlaşmaya vardı. ABD barış görüşmelerinin derhal başlamasını istedi.

ABD basınında, Trump'ın doğu Ukrayna'daki nadir toprak elementleri ve enerji altyapısının ABD özel şirketlerine açılması yönündeki pazarlık önerileri yer aldı.

3. Tarafların Stratejik Beklentileri**a. Rusya (Putin Yönetimi)**

- Toprak Kazanımları: Donetsk, Luhansk, Zaporijya ve Herson bölgelerinde fiili kontrolün korunması temel koşul olarak sunuluyor.
- NATO'nun Genişlemesi: Ukrayna'nın tarafsız kalması ve NATO üyeliğinden vazgeçmesi talep edilmektedir.
- Yaptırımların Hafifletilmesi: Özellikle enerji ve finansal alanlardaki yaptırımların aşamalı olarak kaldırılması hedefleniyor.

b. Ukrayna (Zelensky Yönetimi)

- Güvenlik Garantileri: NATO üyeliği yerine geçebilecek somut güvenlik taahhütleri (örneğin, ABD'nin askeri üs kurması) talep ediliyor.
- Toprak Pazarlığı: Kursk sınır hattı üzerindeki bazı bölgeleri geçici koz olarak elinde tutma stratejisi uygulanmakta.
- Savaş Suçları ve Sorumluluk: Kiev, Rusya'nın savaş suçlarına ilişkin uluslararası sorumluluk üstlenmesini de müzakere başlıkları arasına dahil etmek istiyor.

c. ABD (Trump Kanadı)

- Ekonomik Çıkarlar: Nadir minerallerin işletme hakları, enerji tesislerinin denetimi ve yeniden inşa sürecine Amerikan şirketlerinin öncelikli katılımı.
- İç Politik Yansımalar: Seçim kampanyası sürecinde “çatışma çözebilen lider” imajı oluşturmak.
- Avrupa'daki ABD Varlığı: AB'nin güvenlik bağımlılığını azaltmak ve NATO bütçesini yeniden müzakere etmek için pazarlık alanı yaratmak.

d. Avrupa Birliği

- Güvenlik Kaygıları: Özellikle Polonya, Baltık ülkeleri ve Almanya için Rusya'nın saldırgan pozisyonu doğrudan tehdit olarak algılanmakta.
- Mali Yardımlar: Ukrayna'ya devam eden ekonomik ve askeri yardımlar, iç kamuoyunda sorgulanmaya başlamıştır.
- ABD'den Bağımsızlık Arayışı: Trump'ın müdahalesi, AB içinde “stratejik özerklik” tartışmalarını yeniden alevlendirmiştir.

4. Mevcut Durum (Mart 2025 İtibariyle)

- Ateşkes Çabaları: Şu ana dek resmî bir ateşkes anlaşması sağlanmamıştır; ancak taraflar, ateşkesin parametrelerini konuşmak üzere üçüncü ülke temsilcileri aracılığıyla temas kurmaktadır.
- Diplomatik Trafik: Türkiye, Macaristan ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkeler arabulucu roller üstlenmeye çalışmaktadır.
- Zelensky'nin Tutumu: Trump'ın tekliflerine temkinli yaklaşmakta, AB yönetimiyle eşgüdüm içinde ilerlemeye öncelik vermektedir.
- Putin'in Tavrı: Trump'la çalışmaya daha istekli görünse de Ukrayna üzerindeki kazanımlarından geri adım atma sinyali vermemektedir. Bir Pirus Zaferi istememektedir.

5. Muhtemel Gelişmeler ve Senaryolar

Aşağıda, mevcut dengeler ışığında ortaya çıkabilecek dört temel senaryo değerlendirilmiştir:

Senaryo 1: Kontrollü Ateşkes ve Ekonomik Pazarlık

- **Açıklama:** Trump'ın arabuluculuğunda, Donbas hattında sınırlı ve kontrollü bir ateşkes sağlanır. Buna karşılık Rusya'nın fiili olarak kontrol ettiği bölgelerde statüko geçici olarak korunur.
- **Beklentiler:**
 - Trump yönetimi, ABD'li şirketlerin Ukrayna'daki yeniden inşa ve doğal kaynak yatırımlarında öncelik almasını talep eder.
 - Ukrayna, güvenlik garantileri karşılığında geçici toprak tavizlerini müzakere eder.
- **Risk:** AB'nin dışlanmasıyla transatlantik ittifakta gerilim artabilir.

Senaryo 2: Donmuş Çatışma ve Batı'dan Çekilme Eğilimleri

- **Açıklama:** Taraflar açık ateşkes varamaz ancak geniş çaplı saldırılar azalır; çatışma düşük yoğunlukla sürer. NATO ve AB destekleri zamanla azalır.
- **Beklentiler:**
 - Ukrayna savaş yorgunluğu yaşar, iç politik istikrarı sarsılır.
 - Rusya, işgal ettiği bölgelerde idari altyapı oluşturmaya devam eder.
- **Risk:** Ukrayna'nın Batı ile entegrasyonu sekteye uğrayabilir.

Senaryo 3: Kapsamlı Müzakere Süreci – “Trump Planı”

- **Açıklama:** Trump'ın diplomatik atağı sonuç verir; taraflar Riyad ya da İstanbul'da kapsamlı barış görüşmelerine oturur.
- **Beklentiler:**
 - NATO üyeliği yerine ABD-Ukrayna güvenlik anlaşması gündeme gelir.
 - Rusya'ya karşı yaptırımların aşamalı kaldırılması tartışılır.
 - Ukrayna'nın enerji ve yeniden inşa projeleri üzerinden ABD şirketlerine imtiyazlar tanınır.
- **Risk:** AB'nin süreç dışı kalması stratejik özerklik tartışmalarını körükler.

Senaryo 4: Ateşkesin Çökmesi ve Yeni Taarruzlar

- **Açıklama:** Diplomatik girişimler başarısız olur, Rusya yeni bahar taarruzunu başlatır. ABD iç siyasetinde Trump'ın güvenilirliği sarsılır.
- **Beklentiler:**
 - AB ve NATO, Ukrayna'ya daha ağır silahlar göndermek zorunda kalır.
 - Savaş daha geniş coğrafyalara sıçrayabilir (örneğin: Moldova).
- **Risk:** Avrupa'da yeni göç dalgası ve enerji fiyatlarında sert yükseliş.

6. Değerlendirme

- **ABD'nin Yeni Diplomatik Dinamiği:** Trump'ın pragmatik yaklaşımı, çatışmayı dondurma ve ABD'nin ekonomik çıkarlarını öncelikle stratejisiyle öne çıkarıyor. Bu süreç, Biden yönetiminin stratejisiyle taban tabana zıt.
- **AB'nin Güçsüzleşen Rolü:** Avrupa Birliği, çatışmanın çözüm sürecinde ikincil konuma itilme riskiyle karşı karşıya. Macron ve Scholz'un açıklamaları, AB'nin tek ses olamamasının zafiyetini açıkça ortaya koyuyor.
- **Rusya'nın Zaman Kazanma Stratejisi:** Putin, savaş yorgunluğunu kendi lehine kullanıyor. Trump'ın yaklaşımını “yaptırımların kaldırılması için zemin” olarak görüyor.
- **Ukrayna'nın Çıkmazı:** Kiev yönetimi hem toprak bütünlüğünü korumak hem de Batı desteğini sürdürmek için karmaşık bir denge politikası yürütüyor. Zelensky'nin “Kursk sınır pazarlığı” bu açıdan dikkatle izlenmeli.

Sıkça Sorulan Sorular ve Muhtemel Cevaplar

1. ABD'nin Ateşkes Girişimleri: AB'yi Zayıflatma Hamlesi mi?

Suudi Arabistan ve BAE gibi AB dışı mekânlarda toplantı yapılması, barış sürecinde AB'nin doğrudan yer almamasına neden oluyor. Trump'ın sıkça dile getirdiği "Avrupa kendi güvenliğini kendisi finanse etsin" söylemi, NATO'nun Avrupa ayağını baskı altına alma stratejisinin devamı niteliğinde. ABD özel şirketlerine Ukrayna'nın nadir toprak elementleri ve enerji tesislerinde imtiyazlar sağlama hedefi, AB şirketlerinin yeniden inşa sürecinde ikinci planda kalma riskini doğuruyor. **Yani Trump yönetiminin (ve genel olarak ABD'nin jeopolitik yaklaşımının), Ukrayna savaşındaki ateşkes çabalarında Avrupa Birliği'ni ikincil aktör konumuna itme hedefi var. Ayrıca ABD, bu süreçte, barışı sağlama konusunda "asıl çözüm üretici" olarak görünmek, AB'nin stratejik özerklik çabalarını gölgede bırakmak, NATO üzerindeki yükü azaltmak, Ukrayna üzerinden ekonomik nüfuzunu artırmak istiyor.**

2. Çin'e Karşı ABD'nin Planı Ne? (Ukrayna Bağlamında)

ABD'nin Rusya-Ukrayna Savaşı üzerinden yürüttüğü jeopolitik strateji, Çin'i çevreleme planının bir parçasıdır. Ukrayna'da ateşkes sağlanması, ABD'nin kaynaklarını Çin cephesine kaydırabilmesi açısından önemli. Trump yönetimi, Trump ve genel Cumhuriyetçi çizgi, Avrupa'daki çatışmanın bitirilip Çin'le Tayvan, Güney Çin Denizi ve teknoloji savaşlarına odaklanılması gerektiğini savunuyor. **ABD, Rusya-Çin yaklaşmasını dengelemek ve Rusya ile (geçici de olsa) bir uzlaşma zeminine oturulmasını Çin'in yalnız kalmasını hedefliyor.** Muhtemel bir ateşkes sonrası kaynaklar, Çin'e karşı uygulanan çip kısıtlamaları, yapay zekâ teknolojilerine ambargo ve Kuşak-Yol Girişimi'ne karşı altyapı projelerine yönlendirilebilir.

3. İngiltere'nin Tutumu Ne? (AB'den Bağımsız Liderlik Arayışı)

İngiltere, AB'den ayrıldıktan sonra dış politikada "küresel Britanya" vizyonuyla daha etkin bir rol oynamaya çalışıyor. Ukrayna krizi bu fırsat için zemin oluşturdu. AB'den bağımsız diplomatik liderlik gösterme arayışındaki İngiltere Londra Zirvesi gibi etkinliklerle Avrupa güvenliğinde merkezî rol üstlenmeye çalışıyor. Diğer taraftan ABD ile özel ilişkileri güçlendirmek ve Trump döneminde "özel ilişkiyi" tekrar canlandırmak istiyor. İngiltere savunma sanayini ihraç etme çalışıyor. **Ukrayna'ya gönderilen askeri ekipmanlar ve yeni savunma paketleri İngiltere'nin savunma şirketleri için önemli bir pazar oluşturuyor. İngiltere hem ABD'ye yakın durarak hem de AB'ye karşı bir alternatif liderlik sergileyerek çift yönlü bir jeopolitik denge kurma arayışında. Ayrıca, Baltık ve İskandinav ülkeleriyle savunma iş birliğini derinleştirerek AB dışında bir güvenlik ağı inşa etmeye çalışıyor.**

